

Артур Годфрі
американський телеведучий

«Я невимовно пишаюся тим, що плачу податки у Сполучених Штатах. Щоправда, я пишався би не менше і за половину суми».

■ МАГІЯ ЦИФР

Податки в тумані

Обидва проекти Податкового кодексу — «від Азарова» та Катеринчука — не враховують усіх нюансів української економіки,

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

Новообрані нардепи, самі про це, можливо, не здогадуючись, уже отримали перше завдання. Причому не від кого-небудь, а від самих ініціаторів створення правлячої коаліції. Зрештою, й Президент казав: серед перших документів, які ухвалить Верховна Рада, буде Податковий кодекс. Адже податкове законодавство у нас не просто погане, а дуже запутане, суперечливе, вороже до підприємця без «зв'язків», надто лояльне до примх чиновника. Та головне, що дуже воно неефективне — бо ґрунтується на тотальному контролі громадян, а ефективно стежити за 46 мільйонами співвітчизників фізично не може навіть військова хунта.

Малюнок Володимира СОЛОНЬКА.

Сільські іподроми — тепер безплатно!

Сходячи з політичної арени, минулого тижня уряд Віктора Януковича таки затвердив свій проект Податкового кодексу. Втім самі урядовці вважають, що це вже не витвір їхніх рук, а цілковито спільний продукт із народом. «Проект пройшов через громадські слухання, на кожному етапі було по десять поправок», — сказала заступник міністра фінансів Тетяна Єфименко, яка представляла кодекс у Кабміні. Щоправда, вона не змогла підтвер-

Фізичні особи можуть тішитися правом на податковий кредит, тобто вимагати у податкової повернути їм частину заплачених податків, не очікуючи кінця року. Дрібним підприємцям вкотре пообіцяли спрощення процедури реєстрації та скорочення податкової звітності.

Уряд наголосив: їздити на дорогих авто — матеріально не вигідно. Нечисленні любителі «Таврій» та інших малолітражок з об'ємом двигуна до тисячі «кубиків» мали б платити менше податку, а всі інші — більше. Горе чекає на українських власни-

ний збір і запропонували стягувати на всій території країни. Місцеві податки, які нині формуються, виходячи з фантазії обраних керівників на місцях, хочуть уніфікувати. А заодно, наголосили у Мінфіні, час скасувати такі суперпопулярні збори, як за участь у бігах, гру на тоталізаторі та вигреш на іподромі. Натомість голови сільрад дістануть право витискати соки із будівельників та власників гральних салонів.

Революція і броньовик з інспектором

Заступник міністра фінансів навіть не приховує, що проект кодексу коливається разом із генеральною лінією уряду Януковича. Йдеться про всебічну підтримку олігархів різного калібру. «Преференції діятимуть так, аби стимулювати підприємців виходити з малого бізнесу і починати великий», — каже пані Єфименко. У цьому, власне кажучи, й полягає відмінність законопроекту «антикризового» Кабміну від опонентів. Головним чином — Податкового кодексу Катеринчука. Незалежні експерти пояснюють цю різницю так: кодекс Катеринчука доволі революційний. Він ліберальніший, створений за західними зразками, лояльніший до малого і середнього бізнесу. Втім у деяких положеннях він популістський — розробляли і готували його у передвиборчий період. Найбільша різниця — зворотний принцип формування ПДВ. Деякі фахівці сумніваються, що на цей принцип можна буде перейти одномоментно і, головне, безболісно для держави.

Урядовий законопроект консервативніший, залишає статус-кво у розподілі матеріальних благ за принципом — лідерам все, народові зарплата! Принцип податкових канікул і величезна кількість пільг дозволить добре почуватися монополіям та вибраним фінансово-промисловим групам. Якщо дивитися на речі ширше, то країна розвиватиметься за таким собі «гондураським» сценарієм: багаті багатітимуть, бідні біднішатимуть. А громадянське суспільство, до якого ми нібито йдемо, вимагає зовсім іншого — середнього класу, бо це основа стабільного суспільства.

Сергій Терехін, міністр економіки у уряді Юлії Тимошенко, вважає, що в податковому законодавстві має з'явитися «третя сила». Погані, мовляв, «і застарілий кодекс Катеринчука, написаний за законами, що існували до 2005 року, і ініціативи пана Азарова, які компілюють чинні закони і замість поліпшення життя платників податків роблять все навпаки». Серед нерозв'язаних проблем, скажімо, спрощена система оподаткування. З одного боку, це благо для дрібних підприємців, а з іншого — шпаринка для власників гігантів індустрії, аби втекти від податків. Адже не таємниця, що багато великих фірм існують тільки де-факто, натомість у паперах — це кільканадцять малих фірмочок, що мають права на пільги, а серед топ-менеджменту — самі приватні підприємці. ■

«Преференції діятимуть так, аби стимулювати підприємців виходити з малого бізнесу і починати великий»

дити, що всі десять поправок було враховано.

Основною «родзинкою» кодексу Азарова—Януковича мало б стати зменшення ПДВ з двадцяти відсотків, як нині, до сімнадцяти. Але не одразу, а упродовж трьох років громадяни платили б на відсоток менше. У вільних економічних зонах цей податок платили б по-особливому. Подумали розробники і про пільги для підприємств. Якщо керівництво щедро витрачає кошти на придбання нового обладнання (але не легкових автомобілів для себе), то податок на прибуток не перевищуватиме двадцяти відсотків плюс, як бонус, інші пільги — з енергозбереження, спеціальні кредити тощо.

квів літаків та кораблів — кодекс має намір обкласти їх податком. Якщо за законопроект проголосують, розчарування чекає на вітчизняних латифундистів — планується запровадити податок на землю. Особливо невдоволеними можуть виявитися земельні спекулянти, адже ця стаття насамперед стосується несільськогосподарських угідь за межами населених пунктів. Втім, як стверджують бувалі, зростання ціни на ділянки все одно обганяє будь-якого податкового інспектора.

Новації автономних кримчан — збір на розвиток рекреаційного комплексу на півострові — так сподобалися київським чиновникам, що цей податок перейменували в туристич-

■ ПОГЛЯД

Поділися з Євросоюзом, бабо!

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ
завідуючий
відділом економіки

Кілька днів тому один здібний український журналіст вперше у житті купив блок сигарет. Покупка відбулася у сучасному двоповерховому (!) супермаркеті маленького села Шегині, що в депресивному Мостиському районі славної Львівщини. Оскільки сам ветеран пера не курець, то придбану картонну упаковку він продав буквально через п'ятнадцять хвилин — тільки-но перейшов пост спочатку наших, а потім польських митників.

Математика цього невиваглого бізнесу виглядала також дуже просто: вклавши 25 гривень, тобто п'ять доларів, мій колега за лічені хвилини, не прикладаючи жодних зусиль, зумів заробити чистими одинадцять «вічнозелених».

Цілком непогана прибутковість, як на мене. Хотілося негайно повернути назад та повторювати процес ще і ще раз. Утім прості шегинці, мостиськчани та навіть мешканці Львова, котрі носять через кордон цигарки без журналістських посвідчень, знають: черга в один бік стоїть годин п'ять. А може, цілих шість чи сім, навіть вісім. Назад — щонайменше годину, якщо пощастить. Іншими словами, більше одного разу за день не обернешся. Вживаючи слова, якими користуються шановані у країні люди, можна сказати: рівень рентабельності цього бізнесу визначає конкурентне середовище. А суб'єкти господарювання — сільські тітки у широких спортивних штанах — самостійно обирають свій статус: якщо несеш один блок цигарок, то ти просто дрібний гендляр, якщо дві й більше — то також дрібний, але вже контрабандист.

З останніми, котрі приклеюють товар скотчем до найінтимніших місць, державні службовці сусідньої держави не церемоняться: звертаються не на «ви», відбирають, конфіскують, «маринують» під дощем, снігом, сонцем. Суб'єкти господарювання терплять: такий бізнес прибутковіший.

Утім сусідня держава, що впускає до себе юрби легальних і нелегальних «папіросників», — не меценат, не спонсор, а повноправний учасник економічного процесу. По той бік Шегині, у селі Медика, працює супермаркет «Бедронка» — спеціально для наших співвітчизників. На відміну від своїх варшавських чи краківських «колег», тут можна знайти наддешевий за польськими мірками товар: незрозумілого походження кури, ковбаси чудернацьких відтінків. Навіть пиво там дешевше, ніж у нас удома. Тому «контрабандні» золоті, виручені за прикордонною брамою, рідко коли повертаються в Україну, а дотують польську економіку.

Це статус-кво. Але черга з цигарками розуміє: з першого січня 2008 року правила гри на кордоні рішуче зміняться. Одноразова Шенгенська віза обійдеться бабусі з Шегині у 35 євро, багаторазова — цілих 60. Тому ветерани сигаретного фронту усвідомлюють: ситуація вимагає креативних рішень. Перший варіант: знайти іншу роботу — відпадає одразу. Оскільки ні держава, ні жоден місцевий підприємець не зможе заплатити ні 30—40, ні навіть десять доларів за день роботи на околицях Мостиськ. Другий варіант: розвивати контрабанду — може розбитися об жорсткі бар'єри євросоюзівських кордонів. Німецькі митники, котрих із січня мають перекинути на східні рубежі Шенгену, не налаштовані брати хабарі й дуже не люблять нелегальних клієнтів.

Залишається останнє — грати за правилами Євросоюзу. Тобто дев'ять—десять «походів» окупувати візу та заодно дотікати західноєвропейських пенсіонерів, а потім — чесно працюємо на себе. Скільки усього разів ти зможеш перетнути кордон Єврозони із шкідливим продуктом, вирішуватимуть чиновники у Брюсселі. Та у будь-якому випадку — небагато. Адже прикордонна «Бедронка» — це локальний, східнопольський проект, у глобальних планах розвитку східних територій його не передбачено.

Наші з вами мрії та прагнення, цілком очевидно, ніхто не зважатиме: нація і держава досі визначаються — ми з Євросоюзом, Росією чи самі по собі? У такій незручній позі у глобалізованому світі стояти щоразу незручніше. Але ми наполегливі — хочемо відчувати усі емоції власним чолом. Чим більше гуль, тим кращий настрій. ■